

Sosiaali- ja terveysministeriö
Heidi Manns-Haatanen

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO
Hietaniemenkatu 7 A
00100 Helsinki
P: 09 5860 440 F: 09 5860 4460
E: amnesty@amnesty.fi W: www.amnesty.fi

11.9.2014

Amnestyn Suomen osaston lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi turvakodeista ja valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle

Amnestyn Suomen osasto on kampanjoinut viimeisten kymmenen vuoden ajan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan¹, ja haluaa lausua sosiaali- ja terveysministeriölle tästä erittäin tarpeellisesta ja tärkeästä lakiluonnoksesta.

Päätös turvakotitoiminnan siirtämisestä kunnilta valtion vastuulle on oikein toteutuessaan yksi merkittävimmistä päätöksistä, mitä viime vuosien aikana Suomessa on tehty naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn tehostamiseksi. Kansainvälisen ihmisoikeusnormiston mukaisesti valtio on vastuussa naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä, uhrien auttamisesta ja tekijöiden vastuuseen saattamisesta ja Amnesty kannattaa ehdotettua muutosta lämpimästi.

Amnestyn mielestä on positiivista, että lakiluonnoksen valmistelussa on osin hyödynnetty kansainvälistä naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevaa ihmisoikeusnormistoa ja -käsitteistöä: Istanbulin sopimusta, Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa vastustavan erityisyksikön suosituksia sekä Suomen Cedaw-komitealta saamia suosituksia. Lakiluonnos sisältää monia, kansainväliseen ihmisoikeusnormistoon pohjaavia muutoksia, jotka toteutuessaan parantavat väkivallan uhrien asemaa merkittävästi. Lakiluonnoksesta kuitenkin näkyy, että se on tehty kiireessä ilman riittävää työryhmätyöskentelyä ja kansalaisjärjestötoimijoiden asiantuntemusta.

Jotta lakimuutoksella saavutettaisiin sille asetettu tavoite – että turvakotipalvelu olisi jokaisen sitä tarvitsevan saatavilla asuinpaikasta riippumatta – esittää Amnesty tehtäväksi lakiluonnokseen vielä seuraavia täsmennyksiä ja muutoksia:

---

¹ Amnesty on kampanjoinut naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan vuodesta 2004 lähtien. Suomessa vaikuttamistyömme on keskittynyt seksuaaliseen väkivaltaan, pari- ja lähisuhteväkivaltaan sekä ihmiskaupan vastaiseen työhön. Amnesty on selvittänyt väkivallan uhrien palveluiden tilaa kunnissa ("Vain veturi puuttuu" –raportti 2006), julkaissut kaksi Pohjoismaiden seksuaalirikoksiin liittyvää lainsäädäntöä ja oikeusprosesseja tarkastelevaa raporttia (Case Closed 2008 ja 2010) sekä toteuttanut yhteistyössä Lapin yliopiston kanssa suomalaisten asenteita seksuaalista väkivaltaa kohtaan (Asenne esiin –raportti 2010). Amnesty on raportoinut Suomen naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn tilasta YK:n Cedaw-sopimusta valvovalle komitealle viimeksi helmikuussa 2014, ja osallistunut aktiivisesti Istanbulin sopimuksen edistämiseen sekä kansainvälisesti että Suomessa. Amnesty on myös toistuvasti nostanut naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn tilan esiin maailman ihmisoikeustilannetta arvioivissa vuosiraporteissaan (Amnesty International Report: The State of the World's Human Rights). Amnestyn kampanja on keskittynyt naisiin kohdistuvaan väkivaltaan, siksi myös lausunrossamme keskitymme väkivallan naisuhrien oikeuksien toteutumisen tarkasteluun.

1 § Lain tarkoitus ja 4 § Lähisuhdeväkivallan määritelmä

Lain tarkoituksena on kehittää valtakunnallisesta laadukkaat kokonaisvaltaiset turvakotipalvelut henkilöille, joihin kohdistuu lähisuhteessa väkivaltaa tai jotka elävät tällaisen väkivallan uhan alla.

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan lakiluonnoksessa tapahtumia, joissa henkilö on väkivaltainen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan tai puolisonsa lasta, vanhempansa, muuta lähisukulaistaan tai muuta läheistään kohtaan. Väkivallalla tarkoitetaan tekoja, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa teon kohteelle ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto. Lakiluonnoksessa kirjataan lisäksi, että lähisuhdeväkivallaksi voidaan määritellä myös vainon kohteeksi joutuminen tai kunniaan liittyvä väkivalta (s. 15).

Amnestyn kanta:

Lain tarkoitus väkivallan uhrien turvakotipalveluiden takaamisesta on erittäin kannatettava ottaen huomioon turvakotipalveluiden nykyinen epävarma tilanne, kyseessä olevan ihmisoikeusongelman laajuus Suomessa sekä Suomen kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet. Lakimuutoksen taustalla olevan Istanbulin sopimuksen velvoitteiden mukaan Amnesty ei kuitenkaan pidä perusteltuna lakiluonnoksen rajausta, jonka mukaan oikeus turvakotipalveluihin kuuluu vain lähisuhdeväkivallan uhreille.

Istanbulin sopimus (artikla 3) kattaa laajasti kaikki erilaiset naisiin kohdistuvan väkivallan muodot – fyysisen, psyykkisen, seksuaalisen väkivallan lisäksi myös mm. vainoamisen, pakkoavioliitot, naisten sukuelinten silvonnan – kaikki teot, jotka aiheuttavat tai voivat aiheuttaa naisille ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä. Sopimuksessa määritetään naisiin kohdistuva väkivalta ihmisoikeusloukkaukseksi ja yhdeksi naisten syrjinnän muodoksi. Naisiin kohdistuvan väkivallan lisäksi sopimus kattaa lähisuhdeväkivallan sukupuolineutraalisti siten, että sillä tarkoitetaan kaikkia fyysisen, seksuaalisen, henkisen tai taloudellisen väkivallan tekoja kodin tai perheen sisällä tai nykyisten tai entisten puolisoitten välillä. Huolimatta sukupuolineutraalista määrittelystä sopimuksen selitysmuistiossa korostetaan, että myös lähisuhdeväkivalta kohdistuu epäsuhtaisesti juuri naisiin.

Sopimuksen määritelmät – naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta – tarkoittavat sitä, että täyttääkseen sopimusvelvoitteet valtion tulee järjestää tukipalvelut sillä tavalla, että ne soveltuvat kaikille niille sopimuksen alaan kuuluvan väkivallan uhreille, jotka tarvitsevat turvakodin tyyppistä tukea. Turvakoteja koskeva artikla 23 velvoittaa valtioita järjestämään turvallisen asumisen kaikille niille erilaisen väkivallan uhriksi joutuneille ihmisille, jotka tarvitsevat turvattua asumista. Sopimuksen selitysmuistiossa (kohta 135) täsmennetään, että sopijavaltioiden on pystyttävä vastaamaan eri väkivallan uhriksi joutuneiden erityistarpeisiin – joko niin, että palvelut järjestetään keskitetysti tai eriytetysti esimerkiksi lähisuhdeväkivallan uhreille, seksuaalisen väkivallan uhreille ja kunniaan liittyvään väkivallan uhreille erikseen.

Amnestyn mielestä lakiluonnoksessa ehdotettu rajausta, jonka mukaan oikeus turvattuun asumiseen rajataan vain lähisuhdeväkivallan uhreille, ei ole looginen Istanbulin sopimuksen kautta tarkasteltuna, vaan loogisempaa on käyttää sopimuksessa määriteltyä kieltä. Näin ollen voidaan lainsäädännön tasolla taata se, että pääsy turvakotiin ja sieltä saatavaan apuun ja tukeen taataan kaikille naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan uhreille.

Jotta kaikkien sopimuksen tarkoittaman väkivallan uhrien oikeus turvakotipalveluihin taataan, Amnesty ehdottaa että 4 § kirjataan Istanbulin sopimuksen velvoittamalla tavalla muotoon *Naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta*, pykälässä käytetään Istanbulin sopimuksen mukaista määritelmää ja korjataan termi myös muihin lakiluonnoksen kohtiin.

3§ Turvakoti, 5 § Turvakotipalvelu ja 6§ Turvakotipalvelun asiakkaat:

Lakiluonnoksessa määritellään turvakoti ympärivuorokautiseksi, asiakkaalle maksuttomaksi kriisityön yksiköksi, johon lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeva henkilö tai perhe voi mennä oma-aloitteisesti tai viranomaisen tai muun tahon ohjaamana, tarvittaessa myös nimettömänä.

Turvakotipalvelu määritellään välittömäksi kriisiavuksi, ympärivuorokautiseksi turvatuksi asumiseksi sekä akuuttiin tilanteeseen liittyväksi psykososiaaliseksi tueksi, neuvonnaksi ja ohjaukseksi. Turvakotipalvelun asiakkaiksi määritellään ensisijaisesti lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneet henkilöt ja heidän mukanaan olevat alaikäiset lapset. Turvakotipalvelua voidaan antaa myös muiden lain esitöissä määriteltyjen syiden vuoksi apua tarvitsevien henkilöiden auttamiseen.

Amnestyn kanta:

Amnesty kannattaa lakiluonnoksen määritelmää turvakodista asiakkaalle maksuttomana, ympärivuorokautisena, kriisityön yksikkönä, johon voi tarvittaessa mennä myös anonyymisti. Amnesty kuitenkin ehdottaa edellä mainituista syistä johtuen termin nautuun kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta käyttämistä kaikissa lakipykälissä. Amnesty kuitenkin ehdottaa harkittavaksi, toteuttaisiko muotoilu ”halutessaan myös nimettömänä” paremmin tavoitteen siitä, että kynnys turvakotiin hakeutumiseen madaltuu. Lakiluonnoksesta ei tällä hetkellä käy ilmi kuka päättää siitä, onko nimettömyys ”tarpeellista”, ja tämä voi johtaa erilaisiin tulkintoihin ja väkivallan uhrien epätasa-arvoiseen kohteluun. On myös positiivista, että turvakodissa edellytetään Istanbulin sopimuksen veloitteiden mukaisesti aina olevan lähisuhdeväkivallan kriisityöhön erikoistunutta henkilöstä, eikä turvakotipalveluita täten voida korvata turva-asunnolla ja/tai turvatalolla, jossa ei ole tarjolla psykososiaalista tukea eikä kriisiapua (s. 14-15).

Turvakotien ja turvakotipalveluiden määritelmiä tulee kuitenkin selkeyttää. Nyt lakiluonnoksessa kirjataan, että harvaan asutuilla alueilla voisi olla ”keskusturvakoti” ja ”etäyksiköitä”, joilla tarkoitetaan erillisiä asuntoja, joissa asuvien prosessista vastaa keskusturvakodin henkilökunta. Toisaalta kirjataan, että etäyksiköt sijoitetaan ympärivuorokautisten sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteyteen niin, ettei kuitenkaan tarkoiteta vanhusten terveyskeskusosastoja tai asunnottomille tarkoitettuja majoituspaikkoja. Lakiluonnoksessa ei kuitenkaan täsmennetä, minkä palvelun yhteyteen etäyksikkö sitten voitaisiin sijoittaa. Sen sijaan todetaan, että mikäli etäyksiköksi sopivaa yhteistyötahoa ei löydy, olisi asiakkaiden ensisijaisena sijoituspaikkana lähin turvakoti.

Lakia viimeisteltäessä on vähintäänkin täsmennettävä miten turvakodin ”etäyksikkö” toteutetaan niin, että se täyttää Istanbulin sopimuksen veloitteen – ja lakiluonnoksen – turvakodin määritelmän. Laista on käytävä ilmi, minkä sosiaali- ja terveyspalvelun yhteyteen etäyksikkö voidaan perustaa. Amnestyn mielestä yksittäinen asunto, ellei se sisällä ammattihenkilöstön antamaa asiakkaan ympärivuorokautista apua ja suojelua, ei täytä Istanbulin sopimuksen määritelmää turvakodista. **Lakiluonnoksen nykyinen määritelmä turvakodin etäyksiköstä ei täten Amnestyn mielestä täytä Istanbulin sopimuksen veloitetta turvakotipalvelupalvelun järjestämisestä.**

Lakiehdotuksessa esitetään valtion rahoittaman turvakotipalvelun rajaamista vain akuutin kriisihoidon vaiheeseen, eli siihen aikaan kun henkilö oleskelee turvakodissa. Lähisuhdeväkivallan uhri tarvitsee kuitenkin yleensä apua ja tukea myös turvakotijakson jälkeen. Nykyisellään väkivaltatyön avopalveluina voidaan tarjota tarvittaessa pitkäaikaista tukea väkivaltatilanteen ratkaisemiseen ja kriisistä selviytymiseen. Avopalveluista voi saada tukea turvakodissa olon jälkeen tai niissä tapauksissa, joissa on kokenut väkivaltaa, mutta ei tarvitse ympärivuorokautista turvaa – esimerkiksi keskusteluapua, ohjattua vertaisryhmää tai tuettua asumista. Lakiehdotuksessa tämä avohuollon osuus jäisi valtion varoista korvattavan turvakotipalvelun ulkopuolelle, niin että se toteutettaisiin edelleen osana kuntien normaalia sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa.

Avopalvelut ovat yksi osa sellaisista väkivallan uhrien erityispalveluista, joiden järjestämiseen Istanbulin sopimus velvoittaa (artikla 22). Erityispalveluissa tulee tehdä kokonaisarvio väkivallan uhrin ja tekijän (ja lasten) avun ja tuen tarpeesta ja tarvittavat palvelut on koordinoitava siten, että taataan saumaton palveluketju. Istanbulin

sopimuksen ratifiointiryhmän mietinnössä (2013) viitataan väkivallan uhrien erityistukipalveluiden (artikla 22) osalta kunnan tarjoamiin mielenterveyspalveluihin, mutta ne eivät vastaa sellaisia erityistuen palveluita, mitä lähisuhdeväkivallan uhrille kokonaisvaltaisen tuen tarjoaminen edellyttää.

Lisäksi on huomioitava, että valmisteilla olevassa sosiaalihuoltolaissa väkivallan uhriksi joutuminen kirjattaisiin tuen tarpeen oikeuttavaksi perusteeksi (Hallituksen esitys uudeksi sosiaalihuoltolaiksi, 12§ Tuen tarve), mutta naiseen kohdistuvan väkivallan ja lähiväkivallan uhrien tarvitsemia erityispalveluita ei kuitenkaan kirjattaisi lain mukaan järjestettäviksi sosiaalipalveluiksi (SHL ehdotus, 15§ Sosiaalipalvelut).

Lakiluonnoksessa ehdotettua rajausta, jonka mukaan valtion rahoittamat turvakotipalvelut rajattaisiin vain turvakodissa vietettyyn aikaan, ja kaikki avopalvelut jätettäisiin turvakotipalvelumääritelmän ulkopuolelle, ei täten voida pitää perusteltuna. **Koska Istanbulin sopimus nimenomaan velvoittaa lisäämään väkivallan uhrien palveluita, ei ole tarkoituksenmukaista rajata jo olemassa olevia palveluita, vaan pikemminkin pyrkiä johdonmukaisesti lisäämään niitä. Avohuollon palvelut tulisi täten sisällyttää valtion rahoittaman turvakotipalvelun määritelmään.**² Muita väkivallan uhrien erityispalveluita tulee kehittää osana SOTE-uudistusta niin, että sosiaalihuoltolakiin lisätään väkivallan uhrien erityispalvelut yhtenä sosiaalipalveluna, jonka järjestämisestä kukin SOTE-alue on vastuussa. Muussa tapauksessa ehdotettu lainsäädäntö ei Amnestyn mukaan täytä Istanbulin sopimuksen veloitteita.

**

Amnesty pitää myös tärkeänä, että turvakotipalveluita järjestettäessä huomioidaan sukupuolierityisten palveluiden tarve sekä väkivallan uhrien yhdenvertaisuus.

Istanbulin sopimus (artikla 18) velvoittaa sopijavaltioita järjestämään väkivallan uhrien palvelut niin, että ne perustuvat lähisuhdeväkivallan ja naiseen kohdistuvan väkivallan sukupuolittuneisuuden ymmärtämiselle ja keskittyvät uhrin turvallisuuden ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen, ottavat huomioon haavoittuviin ryhmiin kuuluvien ihmisten tarpeet ja tarjoavat mahdollisuuksien mukaan väkivallan uhrien tukipalveluita mahdollisimman paljon samassa tilassa ("one stop center"). Sopimus myös velvoittaa järjestämään erityistukipalveluita väkivallan naisuhreille (artikla 22/2) ja nimeää erityisesti turvakotipalveluiden osalta parhaimmaksi tavaksi nais erityiset turvakotipalvelut, koska ne mahdollistavat parhaiten väkivallan naisuhrin toipumisen ja voimaantumisen (selitysmuistio, kohta 133).

Painotus sukupuolierityisyyteen pohjaa Istanbulin sopimuksen ja muun kansainvälisen oikeuden ymmärrykseen väkivallan sukupuolittuneisuudesta – siitä että naiseen kohdistuvan väkivallan muodot ja lähisuhdeväkivalta kohdistuvat pääasiallisesti naiseen ja väkivallan syyt kumpuavat sukupuolten välisistä epätasa-arvoisista valtasuhteista. Naiseen kohdistuva väkivalta on siis yksi naisten syrjinnän muoto, johon valtioilla on velvollisuus puuttua naisten ihmisoikeuksien toteutumisen takaamiseksi. Painotus sukupuolierityisten palveluiden järjestämisestä ei tarkoita sitä, että palveluita ei pitäisi järjestää myös miehille ja muunsukupuolisille. Istanbulin sopimus nimenomaan velvoittaa järjestämään palvelut (naiseen kohdistuvan väkivallan lisäksi) kaikille lähisuhdeväkivallan uhreille palvelut uhrin sukupuolesta riippumatta – sekä kiinnittämään huomiota siihen, että palveluita järjestettäessä huomioidaan myös esimerkiksi sukupuolivähemmistöihin (transsukupuoliset naiset ja miehet sekä muunsukupuoliset/transgenderit) kuuluvat ihmiset.

Lakiluonnoksen kirjaus, jonka mukaan "turvakoodeissa tulisi mahdollisuuksien mukaan tarjota erillisiä tiloja miehille ja naisille", ei Amnestyn mielestä täytä sopimuksen veloitteita väkivallan sukupuolittuneisuuden ymmärryksestä eikä väkivallan uhrien voimaantumisen tavoitetta. Amnesty ehdottaa, yksityiskohtaisiin

---

² Akuuttikriisiytyö täytyy vähintäänkin määritellä niin, ettei asiakkaita taloudellisten intressien takia lähetetä liian aikaisin pois turvakodista kunnan avopalveluiden piiriin. Laissa tulee määritellä täsmällisesti se, miten valtio ja kunta jakavat rahoitusvastuun laitos- ja avotyön välillä ja miten siirtymä hoidetaan niin, että väkivallan uhrin oikeus saumattomaan avun ja tuen ketjuun taataan.

perusteluihin kirjattavaksi, että turvakotipalveluita tulee tarjota yksilöllisesti niin, että myös sukupuolierityisiä palveluita on saatavilla.

Istanbulin sopimus velvoittaa toimeenpanemaan sopimuksen – ja siis myös järjestämään turvakotipalvelut – ilman minkäänlaista syrjintää esimerkiksi seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin, vammaisuuden tai etniseen vähemmistöön kuulumisen perusteella (artikla 4/3). Lisäksi sopimuksessa kirjataan vielä erityisesti, että sopijavaltioiden on huomioitava haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset palveluita järjestäessään (artikla 12/3). Kirjaus tarkoittaa, että sopijavaltiot ovat veloitettuja tekemään positiivisia erityistoimia varmistaakseen sen, että kaikilla väkivallan uhreilla on yhdenvertainen pääsy tukipalveluiden piiriin. Sopimustekstissä haavoittuvassa asemassa oleviksi nimetään esimerkiksi vammaiset ja eri tavoin toimintakyvyltään rajoittuneet henkilöt, iäkkäät henkilöt, eri etnisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat henkilöt, siirtolaiset ml. paperittomat henkilöt, asunnottomat tai haja-asutusalueilla asuvat ihmiset ja seksiä myyvät henkilöt.

Näiden veloitteiden valossa lakiluonnoksen kirjaus, jonka mukaan ”turvakotipalvelussa tulee ottaa huomioon asiakkaiden terveyteen, kulttuuritaustaan ja elämäntilanteeseen liittyvät erityistarpeet” (s.15), mutta jossa ”[t]urvakotipalvelulla olisi päätäntävalta ammattihenkilöstönsä avulla siitä, mihin asiakkaan erityistarpeista missäkin tilanteessa kyetään vastaamaan”, ei Amnesty mielestä selvästikään täytä Istanbulin sopimuksen veloitteita. Amnesty kannattaa lakiluonnoksen linjausta siitä, että turvakotien kansalliset laatusuositukset määrittämään valtioneuvoston asetuksessa, jonka perusteella Terveiden ja hyvinvoinnin laitos jatkossa solmii sopimuksen turvakotipalvelun tarjoamisesta. Kansalaisyhteiskunnan toimijat, ml. ne joilla on erityistä asiantuntemusta haavoittuvaisessa asemassa olevien ryhmien huomioimisesta, on otettava mukaan kehitystoimintaan.

Amnesty ehdottaa sen kirjaamista lakiin, että turvakotipalvelut tuotetaan huomioiden palveluiden fyysinen ja sosiaalinen esteettömyys ja haavoittuvaisessa asemassa olevat henkilöt asiakkaiden yhdenvertaisen avun piiriin pääsyn takaamiseksi. Tarkemmin väkivallan vastaisten palveluiden yhdenvertaisuuden huomioimisesta tulee säätää turvakotipalveluiden kansallisissa laatusuosituksissa, jotka ohjaisivat jatkossa turvakotitoimintaa, ja joista ehdotetaan lakiluonnoksessa annettavan erikseen asetus. Uudistus tulee kuitenkin toteuttaa asteittain niin, ettei nykyisten turvakotien toimintaa vaaranneta niin, että turvakotipalveluiden määrä entisestään vähenee, vaan valtion tulee osoittaa riittävät varat sekä turvakotitilojen esteettömyyden edistämiseen että henkilöstön kouluttamiseen.

Amnesty myös ehdottaa, että lakiluonnokseen mahdollisesti epähuomiossa jäänyt kirjaus, jonka mukaan ”mikä tahansa elämäntilanteen vaikeus ei oikeuta turvakotipaikkaan valtion kustannuksella” (s. 16) poistetaan lakitekstissä. Ongelmana on ensisijaisesti se, etteivät uhrin hakeudu avun ja tuen piiriin riittävän ajoissa, eikä ole tarkoituksenmukaista jättää tällaisia mahdollisesti lain tulkintaa rajoittavat asenteellisia kirjauksia lakitekstiin.

Lakiehdotuksen taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Amnesty kannattaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle lakiluonnoksessa ehdotettuja tehtäviä (7§), mutta huomauttaa, ettei Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen erittäin asiantunteva, mutta täysin aliresursoitu naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista työtä koordinoiva henkilöstö pysty toteuttamaan tehtävää ilman merkittäviä lisäresursseja, kuten kirjataan myös lakiluonnoksessa (s. 11).

Istanbulin sopimus (artikla 6) velvoittaa sopijavaltioita lakimuutosten sukupuolivaikutusten arviointiin ja se, että lakiluonnoksessa kirjataan, ettei sukupuolivaikutusten arvioinnin tekemistä ole katsottu tarpeelliseksi, on osoitus valitettavan kiireellisestä lakivalmistelusta. Amnesty ehdottaa sukupuolivaikutusten arvioinnin tekemistä Istanbulin sopimuksen veloitteiden mukaisesti niin, että huomioidaan myös sukupuolivähemmistöihin kuuluvat henkilöt.

Amnesty kiinnittää myös huomiota siihen, että lakiluonnoksessa esitettävä rahoitus (8 miljoonaa vuonna 2015) riittää kattamaan edes nykyisiä turvakotipalveluita. Kuten Ensi- ja turvakotien liiton lausunnossa todetaan, esimerkiksi

Pääkaupungin turvakodin vuosibudjetti on 1,1 miljoonaa euroa, mutta lakiluonnoksessa ehdotetun keskimääräisesti arvioitun huonehinnan (163 euroa) mukaisen korvauksen ko. turvakoti tulee saamaan n. 600 000 euroa valtion korvausta. Mitään muuta rahoitusta edes akuutin kriisiavun & majoituksen järjestämiseen ei ole tulossa.

Mikäli lakiehdotus toteutetaan ehdotetun mukaisesti ilman merkittäviä lisäresursseja ja selkeää linjausta siitä, miten rahoituksen vastuujako toteutetaan valtion ja kuntien välillä, lakimuutos todennäköisesti johtaa turvakotipalveluiden vähenemiseen ja vaarantaa väkivallan uhrien oikeuden apuun ja suojeluun. Tämä on täysin käsittämätön kehityssuuntaa – erityisesti kun otetaan huomioon, että lain uudistamisen taustalla on Istanbulin sopimus, joka nimenomaisesti velvoittaa Suomea lisäämään väkivallan uhrien palveluita.

Ystävällisin terveisin,

Niina Laajapuro
Ihmisoikeustyön johtaja
Amnesty International Suomen osasto ry

Lisätietoja lausunnosta antaa:

Tiina Oikarinen

Sukupuoleen ja seksuaalisuuteen perustuvan syrjinnän asiantuntija, Amnestyn Suomen osasto ry

p. 040 833 1140

tiina.oikarinen@amnesty.fi